

Järgnevas tuuakse eesti vanasõnatüübid, mis on esindatud 20 ja enama autentse variandiga. Vanasõnad on rühmitatud nõnda, et ühes rühmas toodavad tüübid oleksid esindatud ligikaudu sama arvu variantidega (5 variandi täpsusega). Rühmad on järjestatud autentsete tekstide hulga vähenemise pingereas. Iga teksti ees antakse vanasõnatüübi nr., teksti järel on toodud seda vanasõnatüüpi esindavate tekstide üldarv. Edetabel peegeldab eesti paröömilise traditsiooni seisuga 19. saj. lõpul — 20. saj. algul. Koostanud A. Krikmann.

- u. 360**
 2399. Kelle jalg tatsub, selle suu mat-sub (567).
 4046. Kes koera saba kergitab, kui koer ise (454).
- u. 320**
 12287. Kui tõnispäeval nii paljugi päikest paistab, et mees näeb hobuse selga hüpata, siis tuleb kena aeg (386).
- u. 310**
 13702. Varane pühib nokka, hiline sa-putab tiibu (428).
- u. 290**
 8846. Pill tuleb pika ilu peale (417).
- u. 285**
 12717. Suur tükk ajab suu lõhki (418).
 4910. Kābi ei kuku kännust kaugele (378).
- u. 280**
 11835. Kes teisele auku kaevab, see ise sisse langeb (516).
 6619. Meest sõnast, hārga sarvest (507).
- u. 270**
 8970. Parem pool muna kui tühi koor (371).
- u. 265**
 12899. Uni ei anna uuta kuube, magamine maani särki; uni saadab hulkumaie, magamine marssimaie (438).
- u. 260**
 8237. Paha siga, mitu viga: kärss kärnas ja maa külmanud (422).
 1727. Hāda ajab hārja kaevu (397).
- u. 250**
 4934. Kuidas känd, nõnda võsu (382).
 13731. Varas jätab varna seina, tuli ei jāta sedagi (360).
- u. 245**
 4132. Kui saad üle koera, siis saad üle saba ka (331).
- u. 240**
 5181. Ega kūsija suu peale ei lõõda, aga võtja kāe peale lūūakse (389).
 10962. Parem suutāis soolast kui maotāis magedat (321).
- u. 230**
 6297. Magaja kassi suhu ei jookse hiir (340).
 10281. Kui seitsmevennapäeval sajab, siis sajab seitse nädalat (268).
- u. 225**
 4574. Kured lāhvad — kurjad ilmad, haned lāhvad — hall taga, luiged lāhvad — lumi taga (334).
 11042. Sōber sōbra perse koorib (303).
- u. 220**
 13249. Valel on lūhikesed jalad (393).
 8196. Pada sōimab kateIt, ūhed mustad mōlemad (370).
 12687. Tūhi toob tūli majasse (368).
 929. Hea laps, kes hāsti tantsib, parem laps, kes paegal seisab (294).
- u. 215**
 12500. Tōöd tegijal, und magajal (369).
- u. 210**
 13208. Vaga vesi, sūgav pōhi (352).
 13914. Veereval kivil ei ole sammalt (350).
 4360. Kes kopikat ei korja, see rublat ei saa (320).
- u. 205**
 14264. Vāāna vitsa, kui vits vāāndib (300).
 10649. Kus suitsu, seal sooja (278).

u. 200

3174. Kes kannatab, see kaua elab (345).
6728. Merel silmad, metsal kõrvad (295).
3977. Kodus laps kuulsam, ahju pääl ausam (266).

u. 195

11955. Terav kirves leiab kivi (373).
2936. Kes kahju kardab, see õnne ei leia (289).
13525. Ära enne vana kaevu täis aja, kui uus valmis ei ole (274).
4086. Koer haugub, kuni külaline tuleb (266).

u. 190

1618. Hunt heidab küll karva, aga mitte viisi (319).
7902. Oma kiitus haiseb (319).
1733. Häda ei anna häbeneda, tühi kõht kõrgistada (294).
12667. Tühi kott ei seisa püsti (284).
1854. Kus härja, seal sõrga (272).
5222. Kui küünlapäeva ajal saab härg räästa alt juua, siis maarjapäeva ajal ei saa kukki (270).
1661. Kus hunti kõneldakse, sääl hunt on (255).
10164. Lase sant sanna, sant taht lavale kah (246).

u. 185

3273. Parem karta kui kahetseda (400).
8174. Kui paastumarjapäeva öösel külmab, külmab veel nelikümmend ööd (216).

u. 180

1667. Mis hundi suus, see hundi kõhus (249).

u. 175

367. Mida armsam laps, seda kibedam vits (339).
7398. Narri põldu üks kord, põld narrib sind üheksa korda (292).

u. 170

15116. Ülekohus ei seisa kotis (342).
8969. Parem pool muna heaga kui nuumhärg pahaga (268).
9221. Pista põrsas kotti, kui pakutakse (260).
10928. Suu teeb suure linna, käed ei tee kärbe pesagi (252).
13035. Kes vaest varrude kutsub või puujalga pulma (251).
2408. Kel janu, sel jalad (245).

u. 165

8487. Pea tehtud pilla-palla, kaua tehtud kaunikene (317).

5640. Lehm lüpsab suust, kana muneb nokast (304).

146. Aganas on leiva jätku, humalad on õlle jätku, vesi pitka piima jätku, tuhk on tubaka jätku (209).

8803. Parem pikk ja peenike nälg kui lühike ja jäme nälg (198).

u. 160

4158. Mida rohkem koeri koos, seda vedelam lake (289).
12991. Uus luud pühib puhta toa (276).
12634. Aja tühja asjale, karga ise kannule (200).
8683. Anna perse külasse ja siitu ise läbi küljeluie (191).
3352. Kassi keele otsan tõbi, peni keele otsan rohi (191).

u. 155

2981. Kaks kõva kivi ei tee head jahu (307).
1430. Parem hoida kui oiata (278).
11806. Kus tegijaid, seal nägijaid (272).
5909. Kuidas lind, nõnda laul (267).
7396. Narri meest, ära narri mehe kübarat (211).

u. 150

4992. Kāsi peseb kätt (348).
975. Hea sõna võidab võõra väe (313).
6439. Märt määndab, Kadri kaandab, Simun tei silda soie pääle, Niklus needab, Toomas tore miis sõidab üle (197).

u. 145

14555. Oige hõlma ei hakka ükski (313).
9715. Rikka haigus ja vaese õlu on kuulsad (206).
14723. Onnetus käib inimesi mööda, mitte kivi ja kandu mööda (201).
5235. Küünlapäevast seitse sikku, kaheksa karja, kümme kündi, üksteistkümmend jüripäeva; jüripäevast üheksa jaani, jaanist neli jaagupi, jaaguppäevast kuus mihkclipäeva, mihkclipäevast kuus marti, mardist kaks katri, kadrist neli jõulu, jõulust kuus küünlapäeva (194).

u. 140

2029. Ilu ei panda padaje ega kaunist kattelaie (264).
14803. Ööl üheksa poega, päeval mitu mõtet (261).
14836. Üheksa ametit, kümnes nälg (254).
8835. Anna pill hullu kätte, hull ajab pilli lõhki (241).

10534. Sitke kannab siidi, heldel pole helmigi kaelas (239).
2490. Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea (214).
124. Mis ajast, see arust (211).
3800. Kingitud hobuse suhu ei vaadata (200).
4189. Ära sööda siis koera, kui hunt karjas on (195).
3382. Kass sööb kaua hoietu, peni pika peetu (186).
1438. Hommiku hoolekägu, lõuna leinakägu, õhtu õnnikägu (150).
- u. 135**
739. Habe on mehe au (244).
2365. Jagajale jäävad näpid (231).
11341. Millest süda täis, sellest räägib suu (218).
13201. Vaga siga koti naaber (213).
13524. Võta vana sõna, aga ära söö vana osa (210).
1619. Hunt hunti ei murra (193).
- u. 130**
7881. Omad vitsad peksavad kõige valusamini (236).
9747. Rikkast perest osta hobune, vaesest vallast võta naine (208).
12312. Tõrkuja jägu süüakse ära, magaja jägu panna peatsi, külas-käija jägu jääta järele (195).
11207. Sööjal pikk käsi, lõojal lühike (189).
5622. Kus laudas, seal lauda taga (172).
5605. Laurits laotab lehti, Pärtel põõrab päid (168).
14736. Ondsam on anda kui võtta (168).
13366. Parem vana habeme all kui noore piitsa all (166).
- u. 125**
6421. Kõik ei mahu marjamaale, muist peab jääma karjamaale (275).
59. Aeg annab head nõu (259).
12843. Uhkus tuleb enne langemist (200).
7435. Ega nimi meest ei riku (177).
2300. Jakob viskab raudnaela heinasse (173).
4915. Kui kägu tuleb vitsa, siis vilja; kui urba, siis ohtu; kui lehte, siis leiba (173).
12299. Tõnisepäevast pidi pool loomatoitu alles olema (154).
7619. Kes nõelussi ära materdab, saab üheksa pattu andeks, kes materdamata jätab, seisab üheksa ööd-päeva jumala viha all (143).
- u. 120**
7041. Enne mõtle, siis ütle (263).
12828. Uhkus ajab upakile (263).
5896. Igal linnul oma laul (216).
13209. Vagu lambaid sünnib palju ühte lauta (211).
1337. Hobune komistab nel'la jala peal, siis inime ei eksi sõna peal (164).
13747. Varas varastab varga tagant, suur jumal naerab ülevalt (154).
- u. 115**
12492. Tee tööd töö ajal, aja juttu jutu ajal (301).
4504. Kõik ei ole kuld, mis hiilgab (294).
9191. Põllumees põline rikas, ametmees ajuti rikas, kaupmees kor-rati rikas, kalamees kevadel rikas, aidamees sügisel rikas, metsamees millalgi rikas (221).
14325. Võlg võõra oma (190).
12957. Ära usu ilma, ilm ajab puru silma (189).
5087. Enne saab külla küljest kui nälja otsast (171).
4398. Parem korts kannas kui vill varbas (159).
5030. Kudas küla mulle, nõnda mina külale (152).
2332. Jaan viskab esimese jahe kivi vette, Jaak teise ja Mihkel kolmanda (147).
4144. Küll koer koera tunneb (145).
- u. 110**
11281. Söö, mis küps, räägi, mis tõsi (307).
13278. Kes valetab, see varastab (217).
8022. Parem on oma ema vits kui võeraema võileib (201).
9396. Mine püve püüdma, kautad kana (185).
7961. Oma silm on kuningas (185).
9214. Ega põrsast kotis osteta (169).
14218. Kes virga vilja ära sööb, kui laisku maa peal ei ole (155).
4093. Koer, keda kutsutakse, aus mees astub ise (155).
11403. Sügisel õõl on üheksa poega (124).
- u. 105**
10912. Suu on südame mõõti (240).
134. Aegamööda asjad käivad (220).
1245. Mis hiirtel viga elada, kui kassi kodus põle (213).
2829. Kaarn ei pista kaarna silma (209).

14714. Õnnetus ei hüüa tulles (195).
 6901. Muna on targem kui kana (159).
 15010. Üks patt vargal, üheksa taga-
 ajajal (157).
 2496. Julge pealehakkamine on pool
 võitu (153).
 6013. Loll saab kirikus ka peksa (123).
- u. 100**
14434. Kel vägi, sel võimus; kel kukkur,
 sel kohus (350).
 12469. Kuidas töö, nõnda palk (340).
 807. Halli pead austa, kulupead kum-
 marda (224).
 13207. Vaga veri ei värise (212).
 12515. Töö kiidab tegijat (209).
 6179. Kuidas lükkad, nõnda läheb
 (199).
 9103. Puu ei lange ühe laastuga (196).
 4188. Ära arva koera karvast, vaid
 hambast (195).
 13679. Vara tööle, hilja voodi, nõnda rik-
 kus tuppa toodi (192).
 12371. Mis täna tehtud, see homme hoo-
 leta (190).
 14069. Mine vihata sauna ehk rahata
 linna (178).
 10841. Susi unetas, pini mäletas (176).
 4978. Kuidas käsi teeb, nõnda kael kan-
 nab (174).
 11450. Süü rokal, süü vasikal (164).
 4127. Kui kaua koera kaelas vorst sei-
 sab (159).
 11379. Sügisel on suured sõõmad, keva-
 del keed magusad (158).
 6275. Madisepäeval antakse kanade
 võti kätte (156).
 7448. Nina otsa näed, aga ea otsa ei
 näe (143).
 7260. Naine jõuab põllega rohkem väl-
 ja kanda kui mees koormaga sis-
 se vedada (135).
 3300. Karu läheb mihkklipäeval pessa,
 küünlapäeval kääneb teise külje,
 maarjapäeval tuleb enne päeva
 välja (118).
 2868. Kadri hakkab kusele, aga Andres
 pistab pulga ette (102).
- u. 95**
14028. Viha võtab vilja maast, kadedus
 kalad merest (208).
 621. Ema pistab rinna suhu, aga ei
 pista meelt päha (186).
 13672. Mida varem, seda parem (183).
 7266. Naine on maja lukk (167).
 7880. Omad koerad purelevad, omad
 koerad lepivad (150).
12924. Ei upsi uus kuub, vaid tantsib
 täis kõht (148).
 2846. Kadeda kari ei kasva (148).
 1616. Hunt ei ole nii suur, kui hurju-
 tatakse (146).
 11. Kõik aastad ei ole vennaksed
 (138).
 507. Kes ees, see mees (133).
 8016. Parem oma riide soe kui teise-
 mehe töö soe (131).
- u. 90**
3096. Mis kallis, see kaunis; mis odav,
 see mäda (211).
 3990. Parem kodu koorukesed kui vöi-
 leib võõrsil (205).
 14006. Kus viga näed laita, seal tule ja
 aita (197).
 13230. Kuidas vakk, nõnda kaas (196).
 3750. Ära kiida päeva enne õhtut (163).
 8901. Enam saab ikka piskust tööst kui
 suurest seisust (155).
 5748. Ära lenda kõrgemale kui tiivad
 kannavad (150).
 2539. Jumalal aega, peremehel leiba
 (149).
 1362. Hobust sööda kui venda ja kõida
 kui varast (148).
 4094. Koer käseb saba, saba käseb sa-
 ba otsa, saba ots ütleb: «Karvad,
 karake isel!» (141).
 13795. Parem varblane peos kui tuvi ka-
 tusel (138).
 7133. Ega naer nahka riku ega tühi
 jutt tükki võta (137).
 6279. Madisepäev hakkavad kõrred
 lund vihkama (135).
 10650. Kus suitsu, seal tuld (130).
 1610. Hundil on ühe mehe jõud, aga
 üheksa mehe aru; karul on ühek-
 sa mehe jõud, aga ühe mehe aru
 (126).
 10801. Mine sutt pakku, karu kate po-
 jaga iin (123).
 8376. Parem paluke leiba kui paha sõ-
 na (122).
 6578. Mees mehe vasta (118).
 1595. Ega hunt pesa ümbert ei murra
 (114).
 9217. Paremb põrss persen kui perän
 (112).
- u. 85**
12326. Tõsi tõuseb, vale vajub (244).
 1654. Kes huntide hulkas on, peab nen-
 dega uluma (167).
 9477. Raha paneb rattad käima (160).
 12411. Tänasida toimetusi ära viska
 homse varna (158).

1689. Ära hõiska enne õhtut (155).
 13944. Veri on paksem kui vesi (148).
 4642. Kuri võtab kulbist, paha sõna pajast (136).
 11034. Seeni sõpra, kui sõira (122).
 6256. Madalast aiast astub igauks üle (120).
 6103. Luu-kondid valitsejale (114).
 9987. Mis saajas saadud, see pulmas peetud (110).
 2076. Kes iga päev ilus, see harvast alasti (106).
 4849. Mida kõrgemad lumehanged, seda suuremad viljarõugud (106).
- u. 80
 6124. Lõoke toob lõunasooja, pääsuke toob päevasooja, õõbik toob õõsooja (198).
 14657. Igaüks on oma õnne sepp (188).
 2953. Ei kahe pere koer saa elades süüa (152).
 7631. Kes kõik nõmmed kõntsib, see kõik marjad maitseb (147).
 2112. Inimene läheb vanemaks, tõbi läheb nooremaks (145).
 1611. Hundist ei saa karjakoera (126).
 2138. Inimene õpib nii kaua, kui elab (125).
 2336. Jaan võtab püti, Jaagup kaks, Laurits lakub põhja (113).
 11504. Igal talul oma taar (110).
 10784. Ega susi soe hanna pääle ei s...u (106).
 291. Andja käsi väsis, aga võtja käsi ei väsi (104).
- u. 75
 11315. Kõik on ikka söömapäevad, ei kõik ole saamapäevad (191).
 11260. Parem söönu sööta, kui koolu kotsutada (151).
 3905. Pane kits kärneriks, siis saavad puud kooritud (150).
 1424. Hoiä ise, siis hoiab jumal ka (139).
 6762. Kuidas metsa hüüad, nõnda vastu kostab (134).
 14869. Ega ühe härja seljast kahte nahka saa (131).
 7348. Naesterahval on pitkad juuksed, lühikesed mõtted (123).
 7696. Nälg ajab lapsed vargile (123).
 9570. Tao rauda, kui raud kuum on (120).
 14459. Veike kivi lükkab ennem koorma ümber kui suur (118).
 1014. Hää lats tunnus hällü, kaunis karja (115).
11992. Tee tigidale head ehk kaitse kõhna karja (114).
 14740. Ega õpetaja kaht korda kurdi pärast jutlust ei pea (105).
 2000. Küll ilm õpetab (102).
 13364. Paremb vana varjun kui noore ilun (102).
 6600. Mees pulmas, hobu põrgus (100).
 4806. Mis kõhus, see kõrval, mis vattas, see varjul (100).
 962. Hea perse leiab isegi istme, paha ei leia pakkudeski (88).
 6827. Mihkclipäeva õösel kasvab kapsas veel villase lõnga katki (87).
- u. 70
 4042. Kes koera ei sööda, see söötab varast (146).
 11132. Sõna pistab, sõna peastab (143).
 11810. Tegijal juhtub mõndagi, magajal ei midagi (124).
 1787. Kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem (120).
 11886. Teise häda on puu küljes (117).
 1416. Hoidja ei oiga (107).
 7849. Igaüks oma poole, siku sarved selja poole (107).
 4197. Kes koerust teeb, see kolki saab (106).
 11193. Särk on ligi ihu, surm veel ligemal (104).
 10573. Ära sitta puudu, sitt hakkab haisema (102).
 1235. Ega hiir viljasalve sure (98).
 4616. Kuri koer õue hoiab (97).
 1528. Hoor ei usu õiget, port puhast, varas vaga (95).
 14521. Kus õhtu, seal õömaja (94).
 8867. Pime kana leiab ka tera (87).
 4588. Anna kurjale sõrm, siis võtab ta terve käe (85).
 6237. Maarjapäeval antakse sigade võti kätte (84).
 7483. Mida noorelt külvad, seda vanalt lõikad (81).
 4108. Koer tuleb koju, kutsikas kõrvas (80).
 8411. Parm pask juanipääväni, siask miis mihkclipääväni (74).
- u. 65
 3749. Ära kiida iseennast, lase teised kiita (181).
 3105. Ei kõik kanad saa õrrele (170).
 9956. Rääkimine hõbe, vaikimine kuld (121).
 11224. Söök läheb söögi peale, lõök ei lähe lõögi peale (119).
 5573. Palju lapsi, laiad silmad (111).

12307. Tootus ka hea mees (111).
 5138. Kuidas külv, nõnda lõikus (106).
 9238. Põua lapsed naeravad, vihma lapsed nutavad (104).
 4913. Kaugelt kägu kuulus (102).
 14799. Õõ ees, surm selja taga (102).
 4969. Kelle käed sitaga, selle suu saia-ga (98).
 12361. Täüs kött ei usu tühja köttu (97).
 9942. Räägi meest, aga ära nimeta meest (95).
 1144. Tee hääd ehk tee kurja, kõik teed iseenele (92).
 13893. Vahtselt üks sõgel varnan (92).
 3005. Kui kaks kõnelevad, siis pistku kolmas oma nina vöö vahele (88).
 5406. Laiskus on kuradi peapadi (88).
 3825. Kirik keset küla (87).
 8292. Parem paksu painutada kui peenikest peran vedada (86).
 2392. Jala põlvini muaga, suu kõrvuni väega (80).

u. 60

14178. Vilets vitsul peksetakse, õnnis suul õpetakse (155).
 877. Haukija koer ei hammusta (153).
 11184. Sädemest tuli, sõnast tüli (146).
 257. Amet ei küsi leiba (139).
 3400. Mida enam kassi silitad, seda kõrgemale ta saba tõstab (137).
 12915. Unustab hoidja, tabab püüdja (137).
 6921. Mure teeb mustaks, häda halliks (134).
 3051. Kala otsib, kus sügavam, inimene, kus parem (133).
 8147. Kes otsib, see leiab (122).
 5250. Laastutuli ja laenuleib ei kesta kaua (116).
 3902. Lase kits kirkude, kits lätt kantslede (115).
 942. Heal lapsel mitu nime (113).
 8205. Paku pagarilapsele saia (100).
 4243. Kohtu ukсед on laiad sisse minna, aga kitsad välja tulla (98).
 8700. Perssealune soe, ninaalune külm (92).
 1990. Kes ilma suu kinni paneb (87).
 12406. Kes ei täna pistku eest, see ei täna palju eest (86).
 698. Esimene vasikas läheb aia taha (83).
 13190. Vaiv om vanas saia, hää om vanan elada (80).
 5454. Kelle laps, selle nimi (79).

1263. Kes hiljaks jääb, see ilma jääb (79).
 7897. Oma karu, oma kaer (78).
 9374. Pühi enne oma ukseedine puhtaks, siis mine teistel pühkima (77).
 7817. Oleks on paha poiss (74).
 10111. Salajutt läheb haisema (72).
 6233. Kui maarjapäeva õõl külm kanamuna väljas lõhki lõõb, siis tuleb külm kevade (66).

u. 55

246. Iga algus on raske (185).
 7634. Enam tehakse nõuga kui jõuga (161).
 1801. Hädalisel pole hända taga (116).
 139. Aegamööda saab härg jänesele järele (106).
 11712. Või taud tühjast toasti midagi võtab (100).
 6761. Kuida metses ruttab, nõnda põl-lumees ka (98).
 1645. Hunt võtab ikka loetud lamba (91).
 13858. Varsan õpid, vanan pead (90).
 10858. Kel suur suu, sel lai selg (87).
 13. Abi aiast, vari võrgust (86).
 2067. Ilus nägu, paha magu (86).
 8357. Palju kisa, vähe villu (85).
 6604. Mees saab mehega kokku, mägi ei saa mäega kokku (82).
 7007. Mõistlik mõistab isegi, rumalale näidatasse näpuga (81).
 10879. Sea suu sekki mööda (80).
 3919. Kitsi võtt kirstust, helle ende pe...st (79).
 13204. Vaga vaevatakse, kõver ei tõsta kõrvagi (79).
 11862. Mis teise perse pääl viga liugo laske (77).
 6842. Minial om mitu viga, ämmal ei häda kedagi (75).
 14175. Viletsal visa hing, õnnetu kaua elab (74).
 3430. Mis sest kasu, kui lehm palju piima annab, aga jalaga ümber lõõb (73).
 11538. Ega talv taeva jää (71).
 12296. Tõnisepäeval murtakse talve selg katki (67).
 13704. Varane vasikas läheb aia taha (65).
 8414. Pasanõ vask aja karja kiini (63).
 1137. Seal on hea, kus meid ei ole (63).
 3124. Kana laulmise, naise vilistamise ja lehma mõirgamise hääil kostab põrgu (59).

u. 50

9516. Rahu kosutab, vaen kaotab (230).
 12385. Täna kuld, homme muld (157).
 857. Harva käid, ausast peetakse (150).
 14717. Onnetus ei sõida kellaga (142).
 11889. Teise silma näed pindu, oma silma ei näe palki (138).
 8328. Kes palju räägib, see palju valetab (131).
 7986. Oma tuba, oma luba (113).
 2577. Jumal kõrges, kuningas kaugel (93).
 7695. Nälg ajab hundi külasse (93).
 10379. Siga lähäb, küna jääb ikka (92).
 5549. Laisele lauldas, mõrsja mõistku (91).
 14973. Üks isa toidab üheksa last, aga üheksa last ei jõua üht isa toita (90).
 8166. Paariminejate vahel kuluteved kurat kuus paari kengi ära, enne ku na paari saave (89).
 11793. Tehtud leib süüakse, kasunud laps leitakse (88).
 6108. Lõigatud leib ei sünni enam kokku (87).
 2022. Ega ilu pealt leent keedeta (86).
 9874. Rummal pää, pal'lu vaiva (85).
 4134. Kus koeral kodu või hundil õomaja (84).
 8010. Parem oma ema must puder kui võoaraema võileib (81).
 9961. Rügä tuhka, tõug mutta (81).
 11299. Süü nigu sülatäs, tii nigu tenätäs (81).
 3788. Kingsepal ei ole saabast ega rätsepal riidet (79).
 14512. Oela õnn ei õitse (78).
 9090. Kus puud raikutakse, seal langevad laastud (77).
 10309. Mispärast siis sepp käed tulle pistab, kui pihid ees on (76).
 7502. Noorel nugise, vanal varekse silmad (76).
 8691. Kel perse süüdas, küll tuu hindäle sanna kütt (75).
 3748. Ära kiida ilma enne õhtud (75).
 903. Head last nähakse nurka, paha ei nähta põrandalle (73).
 9537. Kus iial raibe on, sinna koguvad kotkad (73).
 3894. Kes kitsi karjaelajaks arvab (71).
 14238. Virk käib viits korda, laisk katkestab korraga (70).
 2562. Jumal ei lase pikka puud taevasse kasvada (69).

5086. Ega küll küllale kurja tee (68).
 10356. Oleks seal küüned, ta läheks puu otsa (67).
 8971. Pea pool suud kinni (67).
 8175. Paastumaarjapäeval visatakse esimene kuum kivi vette, karjalaskmisepäeval teine ja jüripäeval kolmas (65).
 1737. Hädaga peab kõik ära sööma: sealihad ja kanamunad (64).
 7136. Kes naeru kardab, see peeru sureb (61).
 696. Esimene saab ema tõttu, teine teise õe tõttu, kolmas töö tõttu (60).
 7965. Oma suu on ikka kõige ligemal (58).
 5234. Küünlapäeval läheb külma süda lõhki (57).
 8462. Mis ei ole peas, see peab jalus olema (57).

u. 45

193. Ahnus ajab auku (153).
 9401. Kui püüad kõigest väest, saad üle igast mäest (137).
 10744. Surma vastu ei ole rohtu (126).
 5279. Paremb laih laudan ku väkev väla' pääl (113).
 13375. Vana arm ei roosteta (93).
 2114. Inimene mõtleb, aga jumal juhib (90).
 12487. Tee tööd ja näe vaeva, siis saad taeva (90).
 11629. Targem annab järele (86).
 7403. Natuke valetada, natuke varastada — änam kut poole adra puumaa (85).
 3414. Kaste enne jüripäeva, rukis enne jaakobeid (81).
 1949. Ega ilma jõua keegi soojaks kütta (78).
 3187. Mine kanikaga pätsi otsima, kaota kanikas ka ära (76).
 3929. Ilmas pole kolme asja: kilv juurt, linnul piima, veel oksa (75).
 11883. Teine talu, teine taar (74).
 5657. Kelle leiba ma söön, selle laulu ma laulan (73).
 10541. Kuhu sit' rattast jääb (72).
 10260. Seinal on kõrvad (69).
 13828. Vares vahib vahetaja väravas (69).
 2433. Joodikule jumal annab (68).
 10939. Mine suurt saama, jämedad jägama, viimaks peenike pihus (67).
 3655. Kui kevade külm võtab konnakuudu, võtab sügise vilja (66).

4940. Kel käpo', tuul upo' (65).
 7165. Kes pärast naerab, naerab paremini (65).
 14710. Kui õnnetus tuleb, siis tuleb uksest ja aknast (65).
 13559. Vanalkuul rainutakse lehtpuu, noorelkuul okaspuu (65).
 6813. Kui mihhklipäevaks puulehed maas, siis jüripäevaks rohi maas (62).
 5174. Kännipäevaks on virgal maa küntud, aga laisk tõstab veel atra aia pääle (61).
 536. Ela ise, lase teine ka elada (60).
 6241. Maarjapäevast sõõdab emis seitse põrsast aja ja hange vahel ära (60).
 12796. Oal ja hernel on leib põues (60).
 10889. Suu ehen sulasõber, tagasellä kaalalõikaja (59).
 1131. Parem hüva rooga üle jätta, kui vatsa revestada (58).
 6230. Kui maarjapäeval lumi katusel, siis jüripäev hanged aia ääres (57).
 10667. Suksutajaid on palju, aga päitse pähe panijaid on vähe (57).
 5495. Lapse külm ja koera nälg on üks (54).
 12697. Tühja kõtuge saap üle tii minnä, alasti ei saa (51).
 6284. Madisepäeval peavad kärpsed, ussid ja muud veiked elukad hinge tõusma (50).
- II. 40**
5150. Mis sa külvad, seda sa lõikad (197).
 1467. Homseks hoia leiba, aga mitte tööd (155).
 12672. Tühi kõht on kõige parem kokk (148).
 1496. Hooletus ees, õnnetus taga (119).
 9356. Üks pääsuke ei tee suve (112).
 5827. Lihane keel lõikab luise kaela (108).
 14660. Kel õnn, tuu elägu; kel tervüs, tuu teku tüüd (105).
 463. Parem auga surra kui häbiga elada (100).
 12933. Usin läheb hukka, kõrme läheb kärna, hilluke elab ikka (96).
 14992. Üks lind pillab pesa, kaks koguvad (93).
 6468. Mis meele peal, see keele peal (88).
 6907. Kui tule murdu muile puile, sis tule katsk kadajile (85).
 4717. Kutsmata võerad, teadmata roog (84).
 6898. Munad veerevad pesas teineteise vastu, miks siis mitte elus inimesed (84).
 5923. Lind ei või kõrgemale lennata, kui tiivad kannavad (80).
 13746. Varas vannub viimse pulgani (74).
 7515. Noor koer ärritab, vana salvab (73).
 9887. Rutaka tüe rumala, hillukse tüe ilusa (72).
 13293. Valge naerab pimedada tööd (72).
 11056. Tahad sõbrast lahti saada, siis laena sõbrale raha (68).
 3315. Ära müü enne karu nahka, ku karu käes (67).
 8470. Pea püüdjale, saba saajale, kesipaik keetjale (66).
 5553. Lats ikken kasvas, vana ojatzen eläs (64).
 10729. Kus surm, seal muld (63).
 1262. Parem hilja kui mitte kunagi (63).
 1510. Kus hooletus, seal õnnetus (62).
 15060. Üts kõrd petäd küll luuga, tõist kõrd ei petä inämb lihagagi (61).
 3391. Kes kassile kala annab (59).
 12066. Kohe tsirk linnahas, sinnä putsai tsilgahas (59).
 649. Kuidas ema, nõnda tütar (59).
 4524. Kunas kulp isune või taarikann janune (59).
 10976. Küll suvi sueb, Jaan tieb jalad alla (59).
 201. Ei aiasiga tea, mis õueseale tarvis on (57).
 3573. Kes kellaga lehma otsib, see si-tase saba saab (57).
 9361. Kes kõik pühad peab, see kõik näljad näeb (57).
 10153. Kes võib santi sundida, kui sant ei taha kõndida (57).
 4068. Koeral koera palk (57).
 13900. Parem vatsa rebestada kui hüva rooga üle jätta (57).
 3080. Kalamees toidab kassi, kütt ei toida kedagi (56).
 12673. Tühi kõht on kõige parem leiva-kõrvane (55).
 56. Aega läheb, aga asja saab (53).
 10788. Kes susi suulõ, tuu kahr tööle (53).
 1259. Hilja kiriku ja vara veskile, siis saab ennem tagasi (52).

2001. Küll ilm õpetab ja vasikanahk noomib (52).
7298. Naise varast rikkust või koerasitast sõnnikut (52).
7308. Naist kiida aasta pärast (52).
3670. Kevadine lumi olla nagu sõniku-korra eest orasele (51).
9504. Raharikkus — hinge hukkus (51).
13078. Vaene on rikka roog (51).
7098. Mäeritud ratas jookseb ikka libedasti (50).
3796. Kinkija on surnud (48).
5229. Kүүndlepäiv juusk külmäl üts silm vett (48).
5148. Mida külvad kevadel, seda lõikad sügisel, mida õpid noores eas, seisab eluaeg sul peas (48).
13883. Vaskuss oli pidan ütlemä, et kui tal silmad oleks, siis ta paneks ühe õõga üheksa pere ukсед kinni (48).
5531. Laps räägib siis, kui kana kuseb (47).
7560. Noorelkuul nurme, vanalkuul varju (46).
2357. Kui enne jaanipäeva ühe paarmu tapetakse, tuleb üheksa ise juure, kui pärast jaanipäeva tapetakse, kaub üheksa ise ära (45).
14841. Üheksa korda mõõda, üks kord lõika (45).
14844. Üheksa last mahuvad ühe ema põue, aga üks ema ei mahu üheksa lapse õue (45).
8571. Tuust pinist saa ai kar'apinni, kedä lõijaga karja veetäs (43).
8140. Otsa pääl on orjal täied, lagi-pääs laisal täied, kõrva ääres kõrkjal täied, kukraaugus kurjal täied (42).
13613. Vanatüdruk taevatui, vanapoiss põrgunui (41).
- „ 35
12222. Kes tuult külvab, see tormi lõikab (120).
11617. Targad sõdivad sõnadega, rumalad rusikatega (118).
3684. Kes kibedat kannatab, see magusat maitseb (111).
11698. Tasa sõidad, kaugemale jõuad (111).
12430. Enne töö tehakse, pärast palk maksetakse (107).
6494. Igal mehel isi viis (104).
4993. Käsi puusas, täi pungas (100).
3017. Parem kaks kargamas kui viis vingumas (97).
11662. Ükski tark ei ole taevast tulnud (91).
1865. Siis on härjal hända tarvis, kui kiil kallale tuleb (87).
3115. Kanad puule, laisad tööle, usinad und magama (85).
6002. Lolle ei künä ega külvata, nad kasvavad ise (83).
5815. Liha toores lihutab, kala toores kautab (82).
13726. Varas ei lähe ühe nairi pärast aeda (79).
13827. Vares vaagub ise oma pesa üles (79).
11018. Ise oleme sõbrad, kaup on võõras (77).
7174. Ära naera, küll sa sõõd ise oma sülitund kapstad (77).
14474. Väiksed vargad ripuvad võllas, suured sõidavad tõllas (74).
733. Akki haarad, suu palutad (74).
1224. Herits kitt ennest, ent õige miis kitt tõist (72).
12448. Kes ei taha tööd teha, see ei pea ka söõma (65).
4584. Seni kurg kooles, kui soo sulas (65).
12680. Tühi piip ei põleta (65).
13995. Vesine on veliste arm, sõklane on sõsarde arm (65).
7759. Otav kala, laih liim (64).
758. Haigus hobustega tuleb, aga härjadega läheb (63).
12548. Töö õpetab tegijat (63).
14900. Mis ühe meelest kuld, see teise meelest muld (61).
4494. Kuld paistab isegi sita seest välja (59).
103. Anna aega atra seada (58).
6785. Mets vaese mehe kasukas (57).
14882. Koes üte käega pannit, säält katõ käega võta (55).
14543. Ärä õhtast aset kiida (54).
8150. Mine otsi sa õnne, kui õnn ei otsi sind (53).
12167. Tuli ei taha tuhnakut tegijät, lats laiska hoitjät (52).
4160. Mis koer ei näe, seda koer ei haugu (51).
8568. Pini ütškorgu istu ku saisu (49).
6691. Tuleb mees meretagune, ei touse turvaalune (47).
12132. Tule meile, too mulle, ma tulen teile, anna mulle, siis oleme ikka sõbramehed (47).
6238. Maarjapäeval muneb vares esimese muna (46).

8865. Pime ei või pimedale teed juhatada (46).
15092. Üksi hea süüa, kahekesi hea magada, hulgelgi hea tööd teha (45).
12416. Ega töö jänes ole, et eest ära jookseb (42).
3379. Kass pia puja tege, a sōkō sūn-nuse (41).
4959. Kel kärnad, sel küüned (41).
6530. Kui mees hea, pista tal üks silm ära; kui paha, kaks silma (41).
5041. Küla kõhutäis üle haguse aia (41).
6061. Kui luiged madalalt lendavad, siis tuleb madal talv, kui luiged kõrgelt lendavad, siis tuleb sügav talv (40).
6866. Muiduandja on mulda läinud (40).
10773. Ega surnu perse enam peereta (39).
8742. Mis peus, see suus (39).
12971. Ussimaarjapäeval kaovad ussid, kärbsed, putukad, ussi suu sulutakse (39).
12294. Tinuspääväl loedas talv poolõs (37).
2785. Jürisid, Marisid, kõrv hobusid ja kõveraaid puid kõik kohad täis (36).
5795. Näed valget liblikat kevadel esiti, siis on vaenuline elu; näed kirju — kirju elu; näed musta — murelik elu; näed kollast — kõige parem elu (35).
- u. 30
12488. Tee tööd ja palu jumalat (132).
13412. Vana karu ei õpi tantsima (110).
1296. Kes hirmuta kasvab, see autu elab (108).
12844. Uhkus uputab, kangus kaotab (104).
4742. Kes kuulda ei taha, piab tundma (88).
2131. Inimene saab töö eest (83).
1910. Igamees omaga, sant vaene kotiga (78).
349. Arm aitab enam kui hirm (77).
10498. Kuda sina mulle, nõnda mina sulle (77).
6605. Mees saab naese, aga lapsed ei saa ema (77).
5948. Mis lind see on, kes oma sulgi ei jõua kanda (74).
9628. Riie ei riku meest (72).
2217. Olgu isa sikk või ema kits, kui aga ise mees olen (68).
15031. Uks talleke määb, keik tahavad (68).
12200. Uks tunnikene tukkumist toob eluks ajaks kukkumist (67).
12757. Tütar põlvkõrgune, vakk vaksa-kõrgune (64).
2195. Isa kogus, poeg pillutab (62).
6507. Kes mees siin, see mees seal (62).
7791. Paremb oija sulgu kui jõke (62).
8319. Kes palju käind, see palju näind (61).
5110. Külm kuu on küljeli, soe kuu on seljali, kuri kuu on kummuli, hea kuu on otseti, paha kuu on püsti (61).
1160. Heategu leitakse eest (60).
8837. Ega iga pilli järele saa tantsida (58).
3932. Kivi ei jahvata üte poolega (58).
5066. Külaleib on magus (58).
8390. Papi külmit ning kotisopp ei saa iial täis (58).
11485. Tahtmine on taevariik (58).
2025. Iloga ei keeda hernid, punaga putro, karvaga kapstid (57).
3943. Parem kivi nurgas kui pops majas (56).
3392. Kes kassi pärast läheb randa ehk kitse pärast lakka (55).
3715. Ära kiitle kinda sees, tule seisa meeste ees (55).
7928. Oma leitud, võeras varastud (54).
7994. Parem oma ema koorik kui võöraema võuleib (54).
4583. Mis kurõl viga kõrgista, ku herne nõna all umma (53).
4088. Koer haugub sinna poole, kust süüa saab (52).
10582. Ega soe konti riku (51).
2411. Jonn on jumalast loodud (51).
1849. Kon härga tapetas, sinna veri tsilgatas (51).
12708. Ära aja tühja tuult rusikaga ilma-aegu taga (51).
4870. Ega kõrts pole põrguhaud ega kirik pole taevariik (50).
14531. Ohtu oli viis paari härgi, homiku ei ole vasikatki (50).
1564. Hull kiidab orja tööd, laisk kiidab lapse tööd (49).
2262. Parem ise teha kui teist käskida (49).
298. Anna antust, murra murtust (48).

3585. Kena kael kedrajal, kookkael kudujal (48).
3007. Kui kaks teevad kaupa, siis kolmas lakkugu koera perset (48).
13220. Vahetajale jäävad valjad (48).
13390. Vanaga vahtsene saias (48).
10340. Kes siga ei tõngu päeval, see tõngub öösel (47).
10003. Kuidas saadud, nenda läheb (47).
7152. Naari kaudu tee õigem (47).
2384. Parem jalavaiv kui väevaiv (47).
8729. Petüsega maja peetas, võlsiga naane võetas (47).
12973. Mes see ute huikamine, kui see pässi pääd ei pööra (46).
10450. Mis silmist, see meelest (46).
12925. Uppuja hakkab õlekõrrestki kinni (45).
10604. Ikka soojalt suhu ja palavalt parda (44).
7115. Kõik ei mahu ühe mütsi alla (44).
9321. Küllap pärijaid on, oleks surijaid olemas (44).
7299. Naise viha ja vesikaare tuul äi jätta enne järge, kut vesi lahti (44).
3167. On kange sõnn, siis ka kanged kohitsejad (44).
8221. Paha koer, parem õnn (43).
10918. Suu saat sälatävvve, süä rikk ter-vüse (43).
14371. Võera hobuse seljast lükatakse maha (43).
4333. Kes kooleb, sii kodu läab; kes elab, sii ette putub (42).
11284. Söönud hingab, tõbine oigab (42).
14346. Võetav väheneb, katsutav kaha-neb (42).
3797. Kinkija poja nimi olla nüüd osta (41).
6940. Mis must, see magus (41).
793. Paremb halva poja jalutsin kui hää tütre pähitsin (41).
7327. Võtad naise, nagu regi perän; saad latse, nagu kivi rii pääl (41).
1836. Härg pillab ühe korruga, mis sääsk ümber aasta (40).
2759. Kes järele jätab, see järje peal istub (40).
4954. Kärme töö on kärnikane (40).
14596. Oigus maamehel, õigus mereme-hel (40).
178. Ahjunuka atmine, lamba kaala pügamine, latse perse pühkmine
- olevat kõige halvemad tüüd il-man (39).
6935. Kos Must muu jätt (39).
8005. Paremb um uma oline ku võõ-ras villane (39).
9989. Saaja mindas, saani kaetas (39).
2385. Ega jalad jää, et jäljed jäävad (38).
5241. Igalühel kasvavad küüned oma poole (38).
2208. Kudas isa ees, nõnda poeg taga (38).
7157. Naerja suhu jäävad hambad (38).
6573. Mees, kes saab, lits, kes laseb (37).
9600. Kes ree rikub, see ree rakendab (36).
10772. Kui ei ole surmatõbi, siis saab ikka viinast abi (36).
4544. Kunst kunsti pidäjälle, vana' vii-su' vidäjälle (36).
1398. Kus hobune püherdab, senna jää-vad karvad maha (36).
126. Parem aega müüa kui osta (36).
1824. Ega härja suud kinni ei seuta, kui ta pahmast tallab (35).
8913. Võta pits ja pea aru (35).
6709. Oigel meistril om silm sirkli ja nõna vinkli (35).
304. Anna sandile, mis sandi kohus, aga ära santi ära tapa (33).
7768. Odra loomisega läheb kägule od-raokas kurku (33).
13329. Kes vana asja meelde tuletab, sellel silm peast välja (32).
12337. Oles tädil t... ollu, ta oles onu ollu (32).
10555. Sitast ei saa siidi, kanapasast ka-levit (32).
2800. Jüripää pandud hundile päitsed pähe, mihklepää võetud ää (31).
10547. Mis seda sitta rattile sääda, mis rattil ei saisa (31).

ii. 25

72. Aeg kõik haavad parandab (104).
4311. Konn saab mättale, ei mõista konn olla mättal (103).
5260. Laenaja on sõber, tagasinõudja vaenlane (98).
13881. Vask vaese kuld, tina kehva hõbe (98).
3543. Keeletu peab vedama, mis meele-tu peale paneb (92).
80. Aeg on raha (79).
11420. Ei ükski sünni targaks (79).
14400. Võõras on võlu peres (77).

3008. Kus kaks koos, seal kolmas suus (73).
5891. Iga lind saab oma laulu eest süüa (72).
6177. Seni lühike võtab marja maast, kui pitk kummardab (72).
13585. Vanasõna ei valeta (72).
12276. Tõbi söödad küll, aga ei kosuta mitte (69).
420. Igal asjal oma aeg (68).
9212. Kus põrn maust jääb (66).
10294. Seltsis segasem, hulgas hubasem (66).
14686. Onn leidjal, kahju kaotajal (62).
1078. Igal pool on hea, aga kodu kõige parem (61).
2373. Läheb jahimees metsa, pane pada kummuli; läheb kalamees kalale, pane pada tulele (61).
6254. Enne saab madal marja maast ku kõrge tähe taevast (60).
7099. Määritud ratas ei karju ilmaski (59).
1688. Ära hõiska enne, kui üle mäe oled saanud (58).
2497. Julge pea toidab, arg ära sureb (57).
3765. Kiivitas toob kindatäie, koovitas toob koorma heino, kurg toob kuhja maa lagedalt (57).
4759. Kuuse kannu pääle kõiv ei kunagi kasu (55).
13200. Vaga siga koti lõhkja (55).
2630. Kui jumal loob lolli, siis loob lollile ka molli (54).
2884. Kus pole kaebtust, seal pole kohut (54).
9680. Rikas maksab rahaga, vaene maksab nahaga (54).
1079. Igaühel on oma head ja vead (53).
13762. Vargal üts tii, takahajajal ütesä (53).
342. Arg koer naha hoiab (51).
1293. Hirmul on suured silmad (51).
4553. Hakka kuradiga ühte õlut tege ma — esiti joob õlle, pärast sööb raba (50).
14203. Pareml vill varbas kui kortsi kingas (50).
8463. Mis pea teeb, seda perse vastab (49).
11402. Sügisene udu tähendab sooja, kevadine udu külma (49).
2200. Isa, pea kübar peas, kunni elad laste seas (48).
8089. Ori mõist orja opata, varas varga nuhelda (48).
10692. Ära enne sulga nopi, kui lind käes on (48).
9475. Raha on tuli tulema, aga vesi minema (47).
12239. Mis tuul toob, seda vesi viib (46).
13432. Vanal koeral valus hammas (46).
2514. Annab jumal lapse, annab ka lapse leiva (45).
6328. Kes kõik magusad maitseb, see kõik kibedad kannatab (44).
4289. Kolmõ asja sisse ära usu kunagi: tühja huunõ, mõtsa ja makajat (44).
7489. Noored neiud ja nisuleib lähevad ruttu vanaks (44).
11813. Tegijale üks ting saa (44).
263. Ammet kõik, mis leiba annab (43).
8439. Paljuks patusele tarvis on (43).
10033. Sake saat sanima, vetel veda viirde (43).
1443. Hommiku on targem kui õhtu (42).
6918. Mure peas, muhk otsa ees (42).
10167. Oligu sant vai vigane, pääasi, et on isane (41).
7954. Oma põld, oma põrsas (41).
9928. Rāpakas hobune rikub roomad (41).
12578. Töötegitja on palga väärt (41).
4031. Eks see koer käuksatab, kelle pih-ta kaigas käib (40).
10004. Kuidas saadud, nõnda söödud (40).
11984. Kuidas tibu, nõnda tervis, kuidas arst, nõnda abi (40).
5080. Külāsõök jääb künnisele (40).
8309. Ega palju paha tee (39).
423. Igal asjal on kaks otsa (39).
2068. Ilus nägu, paha tegu (39).
6019. Loodetuul on taevaluud (39).
13860. Varsast valitas hää hobonõ, kutsikast kuri pini (39).
1792. Küll häda õpetab (38).
6608. Mees silmas, võlg meeles (38).
10548. Mis sitt silmavalu vai pask pal-latõbi; kae, hambahaigus ja var-bavalu — nii võtva mihel meele pääst (38).
13000. Ennemalt vaata sittuja silma kui rahalugeja silma (37).
2207. Kes isa ehk ema lõõb, selle käsi kasvab hauast välja (37).
13322. Ega vana võllast ole, et varga võllas on (36).

10258. Segases vees on hea kalu püüda (36).
10371. Sigadega magama ja kanadega ülesse (36).
7331. Võta naine heenakaarelt, aga mitte kirikuteelt (36).
2206. Keda isa ei õpeta, seda õpetab ilm (35).
11237. Kes sööb, see lõõb (35).
6591. Mees on naise pea (35).
9232. Parem põua põhk kui vihma vili (35).
11286. Söönu pini ja söömätä inemine omma kur'a (35).
3117. Kana ei ole lind, naine inime (34).
5523. Laps noorem, jalg kergem (34).
5527. Laps on enam kui laast (34).
14200. Viik vihnavari, tomp tuulevari (34).
177. Kes ahjuluuda mõisfab siduda, kotikangast kududa ja seasoolikajid pöörata, see on mehelemine-miseks küps (33).
7163. Kes naard minno, tuu naard jumalat; kes naard röivit, tuu naard rätseppä; kes naard saapit, tuu naard kängseppä (33).
4656. Kurja pellätäs, hääd häbendedäs (33).
12646. Kõik on tühi, mis sant laulab (33).
10574. Parem kae sittuja silmi kui puuraiuja silmi (33).
12702. Tühjast ei saa tüssi teha ega kahest nahast kasukat (33).
5905. Kuidas lind, nõnda suled (32).
13008. Vaata ette, vaata taha, muidu jääd sa ajast maha (32).
15029. Üks tahab ema, tõine tütart (32).
8. Ennem jäta aasta palk kui õhtu-ne kõhutäis (31).
4308. Konn krooksub ka, kui pääle astutakse (31).
5432. Lammast sööb talvel oherdiaugu läbi koorma heinu ära (31).
6288. Matsepäeval pöörab uss teise külje (31).
10595. Sooja leiva «aitüma» läheb taevasse (31).
4787. Kus kõht, seal kodu (30).
13884. Vaskuss rääkin ükskord: oleks temal silmad pääs olema, siis kerigukellad lööksid ega pääv (30).
5006. Üks käsi ei pese üksi (30).
2914. Kahekuine kannab kaela, kolme-kuine koogab, viiekuine mõistab viitsa (29).
3113. Kanadega magama, sigadega üles (29).
6391. Kui mardipäeval sõel selgelt looja läheb, siis tuleb hääl viljaaasta (29).
8981. Kui poornah tuiskas üle riijalasõ, sõs kapstmaar'apäävä üle katusõhar'a (29).
6776. Metsa perse on emane (29).
7156. Naarjal nagel persen, kaitstõistku pääd pääl (29).
10485. Silm silma vastu, hammas hammas vastu (29).
13706. Varane vasikas läheb pasale (29).
8366. Pal'lu juttu ei täidä köttu (28).
13830. Vares viib maarjapäeva hommi-kul esimese pesapalgi kohale (28).
15018. Üks rumal mõistab enam küsida kui üheksa tarka vastata (28).
322. Andrus aus mees annab jõulud, Toomas toores mees toob jõulud, Nuut hiivapulki viib jõulud (27).
5217. Kui küünlapäeval nii palju sulat on, et kukk juua saab, siis saab ükski saks õlut, aga kui härg juua saab, siis saab ka talupoeg õlut (26).
10870. Mis suhu solksatab, see välja välksatab (26).
14526. Ohta läheb kõht õilele (26).
499. Edevale hea, maiale magus (25).
1277. Ega siis hing hukka ei lähe, kui ihu harida saab (25).
6444. Mart tuleb matriga, Kadri kadagaga, Andrus ahjuhargiga, Lutsi luuavarrega, Toomas tooripuu-ga (23).

u. 20

5786. Libe keel, tige meel (168).
7667. Nääl palju, kuule palju, ära palju pajada (97).
3713. Ära kiitle ega hoopse enne, kui sa üle oja saanud (82).
12485. Tee tööd higiga, siis sööd leiba himuga (81).
15047. Üks vana sõber on parem kui kaks uut (80).
11789. Tee, mis õigus on (77).
1517. Hoonenurk võtab leiba, põllunurk annab leiba (76).
7543. See viis, mis noorelt õpib, see vanalt peab (72).
1915. Igavam on lehm lüpses kui tap-pes (71).
12442. Ilma tööta ei saa süüa (70).

9318. Perrä om paljogi tarku, ette ei ole üttegi (70).
7352. Naesterahva töö ja vana hobuse sööt ei saa elades otsa (69).
13861. Varsa vaadatakse märast, tütart tunnistakse emast (65).
14132. Viinaklaasi upub rohkem inimesi ära kui meres (64).
14394. Võõras hobune, oma piits, seega võib hästi söita (64).
10284. Ei selg kaeru kasvata (59).
12249. Tuul kanapoja kosutab, vihaleht lapse noore (59).
14450. Võta vähilt villu (59).
761. Haigus on surma käsk (58).
11858. Mis sa tahad, et teised peavad sinule tegema, sedasama tee sina ka teistele (58).
1641. Hunt tahab hurjutamist, raha lugemist, saks palumist (56).
6315. Magab saba, ei maga sabaalune (56).
11787. Tee, mis sa teed, kurja ehk hääd, küll sa eest leiad (55).
14985. Üks kärnane lammas ajab terve karja kärna (55).
727. Ettevaatus on tarkuse ema (54).
13536. Ära viska enne vana vett välja, kui uut ei ole (54).
11483. Ei saa keegi kõikide tahtmist (53).
9856. Rumala karjatse kanikas süüakse ikka ära (53).
6519. Kuidas mees, nõnda müts (52).
8630. Peremehe jalg rammutab põldu (52).
11689. Tarkus tuleb taga järele (51).
14879. Kes ühest mees, see teisest mees (50).
9170. Põlenud laps kardab tuld (50).
6883. Kus muldine lumi on (48).
9189. Põllumees magab, põld kasvab; ammetmees magab, ammet seisab (48).
4793. Kõht on kõige kurjem kubjas (47).
8395. Paranda, kui õige aeg on (47).
13214. Vagase vee sees on palju mutakaid (47).
6132. Lõpp hea, kõik hea (45).
8074. Oras ei ole veel salves (45).
9889. Rutul ei ole leent (44).
14409. Võõrast ära võta, oma ära jäta (44).
5100. Külmad jõulud, soojad lihavõtted; rohelised jõulud, valged lihavõtted (43).
9319. Pärast on igaüks tark (43).
10303. Ega sepiest seljas kanta (42).
11829. Kergem teist laita kui ise paremine teha (41).
11295. Süües kasvab isu (41).
12365. Täks täna, täks hooe, ju ükskord ikke suur puu langeb (41).
2699. Kel jõud, sel õigus (40).
7925. Oma laps lapsuke, teise laps on laastuke (40).
14225. Virgad vanemad, laisad lapsed, laisad vanemad, virgad lapsed (40).
7469. Ken noorelt nobe, see virk vananagi (39).
4269. Palju kokki rikuvad pudru ära (39).
8911. Parem pisut õigusega kui palju ülekohtuga (39).
2565. Jumal, hoiä mind sõbra eest, vaenlase eest ma hoian ennast ise (38).
2705. Mis ei saa jõuga, saab nõuga (38).
9739. Rikkal raha, vaesel latse (38).
15124. Ülemaks kui hõbevara, kallimaks kui kullakoormat tuleb tarkust tunnustada (38).
4744. Kui kuuled, ära pane kuulvas; kui näed, ära pane nägevas (37).
11998. Parem tiganõ peoh ku mõtus ossa pääl (37).
1672. Sööda hunti, hunt vaatab ikka metsa poole (37).
4712. Kes kutsumata on tulnud, see ajamata läheb (36).
7123. Parem müüa kui osta (36).
9814. Rublane nimi, kopikane amet (36).
4136. Kus koer kombe jätt või halb peni ameti (35).
5806. Liha ei kõlba soolata ja lats ilma viitsata (35).
8540. Ega pini ilma ei haugu, olgu susi ehk tõrvaskand (34).
7795. Kellel on, sellele antakse; kellel pole, selle käest võetakse (34).
4362. Kopika eest asja, rubla eest larmi (34).
14894. Mis ühele hea, see teisele paras (34).
12956. Ära usu hundi juttu, hundil on need hullud jutud, karul kõned kavalad (34).
11060. Ütle, kes on su sõbrad, siis ütlen, kes sa ise oled (34).

2950. Ega kaks ilma kolmandata jää (33).
1016. Hääl ei olõ ikka, kur'al ei olõ surma (33).
3497. Kauple kui juut, maksa kui saks (33).
7344. Kes naesterahvast pahandab, see eluõnne kautab (33).
5009. Käsk on vanem kui inimene (33).
3904. Mis kits kitsel annab, kui isegi haavakoort närib (33).
1407. Parem hobune härmas kui naine tuhkas (33).
11228. Ega söömäl kubjast ole (32).
13803. Ega varõs valgõmbas ei lää (32).
622. Ema sureb, isa sõgeneb (32).
2295. Jaagup hädäudine, Laurits lai leib, Pärtel pere päts (32).
3489. Kaup on vanem kui meie (32).
7688. Kel nälg, sel näpud (32).
3469. Kes kaua ootab, see kauni saab (32).
11759. Kes teeb, see saab, kel põle teha, sel põle saada (32).
4233. Kohus koerale hirmu anda, mitte ära tappa (32).
10376. Siga kitab siita, lammas lämmit vett (32).
2684. Suurembale juudale üks suuremb tükk suud (32).
3171. Kannataja näeb kaks (31).
4106. Koer sõõb oma okse ära ja pestud emis läheb mudasse püherdama (31).
5022. Kõrdiga ei saa kaugemale kui üle aja hüpata, pudruga saab omme te teise peresse (31).
6327. Magu müüjal, magu ostjal (31).
6587. Mees nägusam, kui piip suus; naine nägusam, kui laps süles (31).
15. Abi saab ikka, kui arstitakse (30).
2072. Ilus ubin — uisk sehen (30).
6903. Muna õpetab kana (30).
12309. Tütismees ajab sandi ukse eest ära (30).
2743. Jäme pakk tarvitab jämedad talva (29).
3262. Karjumisega saab taarihauded (29).
3704. Kiisliga saab kindad kätte, kõrdiga saab kõie rekke, pudruga pool sülda puid koju (29).
4810. Kohuline süüä, naps viina ja piip tubakka ei ole velg, vade kobik raha on kohe velg (29).
8142. Kui otsas, siis hooleta; kui vatsas, siis vaevata (29).
1791. Küll häda sandi lugema õpetab (29).
13378. Vanad hobused sõõvad ka veel kaeru (29).
1702. Ega häbi härja suurune pole (28).
7068. Kon mäke, sääl väke (28).
1095. Ku hää andai and, võtt kuri töbine kah vastu (28).
12850. Mine siis veel ojuma, kui vesi persen om (28).
7948. Oma olgu tulla-minnä, mitte ütlen elädä (28).
3619. Keskmisel jõulupühäl läheb päev kukesammu pikemaks (27).
4543. Kes kõik kunstid piab, see kõik naljad näeb (27).
4663. Parem kuri kodu kui hea küla (27).
8559. Peni seeni hauk, kui susi karja manu tule (27).
12325. Tõsi tõeks, nali naljaks (27).
1687. Ära hõiska enne, kui õlu pähän ei ole (27).
2391. Jalaga kaetas kõvva (26).
2533. Jumala ilma ja lapse perset ei või uskuda (26).
4279. Kolm korda kolida on niisamma hää ku üks kord põleda (26).
4152. Lõõ koera ehk silita koera (26).
6318. Maha jäävad magatud pruudid, enneaegu armastatud (26).
4666. Parem kurja tütre jalutsis kui hää poja päitsis (26).
10185. Sant naerab seda, mis pererahvaski (26).
10193. Sant tänab seni, kui suu märg on (26).
10640. Soosseltsis on suttagi, pesakonnas pergalida (26).
1625. Hunt, karu pannasse tantsima, inimeseloomast ei saa siis jagu (25).
2459. Jooksja koer saab ikka — puhu selga, teise sohe (25).
14078. Jäta viimane hoop lõõmata (25).
8109. Kes on pandud orjama, see orjaku hea meelega (25).
3813. Kos kirep killast jääb vai vana peni hatsajast (25).
7624. Küll nõid nõu lõõd, ku poig puvva viiäs (25).
7916. Oma kärnad sügelevad (25).
10323. Sibulas teeb sihest terveks, kaseoks teeb otsa kergeks (25).

6127. Tuleb lōoke kevāde vanakuu otsa sehen vällä — lühike lämmi kevāde, noorekuu sehen — külm pikāline kevāde (25).
12166. Tuli ei ole laste mānguasi (25).
12208. Tunnukse ikka, mis vee veeretud, ei tunta saia sōödud (25).
12800. Upin ei sata uibost kavvehe (25).
3055. Kala ütelnud: «Jumal hoidku mind üleliia vaese või rikka kätte sattumast, rikas nūlib naha seljast, vaene silmad peast» (24).
1378. Kel hobu tallin, sel hool pāhān (24).
3965. Kes kodu musta vai teo laiska kaes (24).
8333. Kes palju saab, see rohkem tahab (24).
14775. Kes āhnä oonde tādā, kui ei tikuta (24).
5031. Kuidas küla kutsule, nōnda kuts külale (24).
4617. Kuri kukulind, paha pätajalg, kõige õelam oli hobusevarss (24).
5312. Küll laisk kah oma latse toit, hillak endā elātes (24).
5599. Laupaōhta vihtled oma verega, riede ōhta piimāgā (24).
9601. Ree ja ratta surm on ikka tee pāäl (24).
12034. Toomapāeval ikka tuiskab (24).
12773. Tütärt tūndsi tūvega, poiga lasō ladvaga (24).
13611. Vanatūdruk taevas, kuldkee kaelas, vanapoiss pōrgus, tuletukk hambus (24).
14743. Opetaja, kikas ja peni elāvā suust (24).
14868. Ūhtaegu sūōma, ūksi-kaksi tūōle (24).
2845. Ega kade keela, kui helde tahab (23).
327. Kes antust ei anna, see ei anna kah aidast (23).
4147. Küll koer peeru mōistab (23).
5617. Lauritsapāev annab ōnule maitse (23).
10129. Sammal kasvab ikke veeremata kivile selga (23).
10818. Susigi sūū ūi āngātūt (23).
11649. Tark oled, tarre situd (23).
13863. Varust peab koera lōōma (23).
13878. Vasikas läheb kõige enne ikka oma ema nina alla (23).
504. Ees elupāevad, taga tantsupāevad (22).
4102. Koer saab kirikuski pekka (22).
5253. Küll labidas maksab (22).
6703. Meheleminek ei ole reheleminek (22).
8170. Paastukuu ütelnud küünlakuule: «Oleks mina sinust olema, ma võtaks kõik põnnpead pōrandale, naese kāed leevaastja ja koera kūised künnisele, aga ma ei saa, mu teine silm jookseb vett» (22).
12607. Tūdrukul on palju vaenlasi: pāeval parmu ja palave, ōōsi sāsēe ja poiisi (22).
8033. Uma kitt, hais kui sitt (22).
14952. Ūits kõrd nātās, tōne kõrd tutas (22).
1820. Kui edimist hānilist lennaten nāed, kasvave lina lemlise, ku mahan nāed, kasvave maalise, ku aiateiban nāed, kasvave pikā lina (21).
11879. Teine inimene on teise kurat (21).
12101. Tuhkabeōhta tuleta magama, vastlabēōhta ōvvevalges (21).
13194. Vaga ei vārise, kōva ei rāgise (21).
6273. Kui madissepāeval saeab, siis on paelu marju ja mardikid (20).
9844. Kui rūkkioras enne jūripāeva paigast āra liigub, siis saab enne jaagupipāeva lōigata (20).
9098. Puud ei nakata ladvast laasma (20).
1584. Teeb hull paljugi, elab viisas vāhemalgi (20).
2525. Ega jumal pōle kiiret loond, jumal on hiired loond (19).
6395. Kui mārdispāeval lumi katuste pāäl, siis lihade-pūhade aeg kah (19).
6104. Lutsapāā ōō on nii pitk, et kotkas kukub puust maha (19).
6467. Miil om mehele minnā', silmi olō ōi sitalō minnā' (19).
11580. Kes tangupudruga leiba sōōb, see saadetakse Siberisse (18).
12350. Tāi ütelnud: «Kurika all kuulan, pajas paisun, aga saanalein on hingevōtja» (18).